

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83392,Rubinowski-Zbigniew.html>
2022-10-05, 00:18

Rubinowski Zbigniew

Rubinowski Zbigniew (19 X 1929, Kraków – 10 II 1997, Salzburg), geolog, alpinista, polarnik. Syn Rudolfa i Stanisławy z domu Wojciechowskiej, pamiętniarzy z Podtatrza.

Maturę uzyskał w Liceum im. O. Balzera w Zakopanem w 1948, po czym przez rok studiował górnictwo w AGH w Krakowie, by kontynuować naukę na jej wydziale geologiczno-poszukiwawczym, gdzie uzyskał dyplom w 1954 na podstawie pracy o okruszcowaniu miedzią w Górach Świętokrzyskich. Od 1952 był asystentem prof. R. Krajewskiego, tamże. Od 1 II 1957 pracował w Oddziale Świętokrzyskim Inst. Geologicznego Centralnego Urzędu Geologii, później Państwowego Inst. Geologicznego, uzyskał w tej placówce w 1967 doktorat na podstawie rozprawy *Rudy metali nieżelaznych w Górach Świętokrzyskich i ich pozycja metalogeniczna* (1971). Od 1973 na stanowisku docenta przepracował tam niemal 40 lat, wprowadzając do problematyki surowcowej grono znanych specjalistów (m.in. Z. Kowalewski, L. Lenartowicz, T. Wróblewski).

W oddziale IG w Kielcach R. kierował w kolejności: Samodzielną Pracownią Złóż Rud Metali (od 1965), Zakładem Geologii Złóż Surowców Mineralnych (od 1977, od 1982 Zakład Geologii Złożowej i Gospodarczej), był zastępcą kierownika Oddziału Świętokrzyskiego (1986–87), kierownikiem Zespołu Zasobów i Ochrony Środowiska (od 1990, przekształconego w 1995 w Pracownię Geologii Surowców Mineralnych i Geologii Środowiskowej). Oddaje to zakres profilu badawczego R.: na początku studia nad rudami metali nieżelaznych (głównie miedź), później surowce mineralne (w tym skalne), wreszcie sprawy geologii gospodarczej i związane z tym problemy racjonalnego zagospodarowania przy zachowaniu walorów środowiska

przyrodniczego. Wiązało się z tym uczestnictwo w wielu kolegiach specjalistycznych (m.in. Państwowa Rada Ochrony Przyrody) i różnych radach naukowych. Działalność na tym polu łączył z uprawianiem alpinistyki (m.in. wejścia – zwykle najwyższej trudności – w Hindukuszu, Himalajach, Alpach, Andach) oraz uczestnictwem w badawczych wyprawach zagranicznych (m.in. na Antarktydę).

Bibliografia R. jest szacowana na ok. 250 pozycji, wśród których kilkanaście jest zaliczanych do klasyki. Do nich należą głównie prace o genezie i wieku okruszcowania metalami żelaznymi, które wiązał z przejawami działalności hydrotermalnej w okresach wygaszania się faz ruchów orogenicznych. Były to m.in. prace: *Wyniki badań geologicznych w okolicy Miedzianki Świętokrzyskiej* (1958), *Lamprofiry okolic Daleszyc i związane z nimi przejawy mineralizacji* (1962), *Pyromorphite from Góry Szczukockie near Kielce* (1962, razem z Cz. Harańczykiem), *Metalogeneza trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich* (1966, razem z Z. Kowalczewskim, L. Lenartowiczem i T. Wróblewskim), *Geologiczno-strukturalne warunki występowania złóż magmowych w Górach Świętokrzyskich* (1967), *Dickit towarzyszący przejawom okruszcowania w Górach Świętokrzyskich* (1970), *Strefowość okruszcowania ołowio-cynkowo-barytowego w Górach Świętokrzyskich* (1971), a także wspomniana rozprawa doktorska.

Gdy okazało się, że są przesłanki także osadowego pochodzenia okruszcowania metali w badanym regionie, bronił swego stanowiska (m.in. *W sprawie koncepcji genezy osadowej złóż miedzi w Miedzianej Górze koło Kielc*, 1962).

Od młodości interesował się jaskiniami oraz dawnymi wyrobiskami pogórnymi. Odkrycie jaskini Raj nieopodal Kielc zaowocowało kilkoma publikacjami (m.in. *History of Discovery of Raj Cave*, 1972), a niebawem – udziałem autorskim i redakcyjnym w książkach na ten temat. Jaskinię tę otoczono opieką prawną (rezerwat), co wciągnęło R. w sprawy ochrony przyrody i racjonalnego zagospodarowania środowiska. W konsekwencji powstał *Atlas geologiczno-surowcowy Gór Świętokrzyskich 1:50 000 z sozologiczną kwalifikacją kopalni* (1968, razem z T. Wróblewskim i J.

Gągolem), arkusze Kielce i Chęciny w skali 1:25 000 *Mapy geologiczno-gospodarczej regionu świętokrzyskiego* (1989–90, razem z M. Nowakiem) oraz studium teoretyczne *Kartografia geologiczno-sozologiczna* (1995). Opracowania te miały charakter pionierski w skali światowej,

Publikacjami R. dokumentował spostrzeżenia geologiczne w czasie wypraw m.in. w Afganistanie i na Wyspie św. Jerzego na Antarktydzie,

Znakomity fotografik dokumentalista, autor wielu pokazów i wystaw. Bardzo czynny w życiu organizacyjnym nauki, zwłaszcza w Kieleckim Tow. Naukowym (okresowo prezes). Walnie przyczynił się do owocnej pracy Tow. Przyjaciół Górnictwa, Hutnictwa i Przemysłu Staropolskiego w Kielcach.

Zmarł tragicznie (wypadek narciarski) w Alpach.

Rezerwat Wietrznia w Kielcach nosi imię R.

Bibliografia geologiczna Polski; „Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego” 1967 (Z. Kowalczewski, T. Wróblewski); *Słownik biograficzny krajoznawców Kielecczyzny*, 2008 (A. Rembalski).

Zbigniew Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)